

Internettet ved snart mere om os, end vi selv ved

Af Catrine Søndergaard Byrne, advokat, der hjælper virksomheder, myndigheder og organisationer med reglerne for behandling af persondataoplysninger

På internettet samles en masse oplysninger (også kaldet data) om dig. Ved at analysere dine data kan virksomheder nøje beskrive hvad du køber, hvem dine venner er, hvad du interesserer dig for, hvor du bor, hvad du bruger mest tid på online, hvordan du bevæger dig rundt, hvilke artikler eller videoer du synes er interessante og meget andet.

Selvom du måske mener, at du ikke har noget at skjule, så skal du alligevel tænke dig godt om, når du er online. Problemet er, at du ikke ved, hvad du gerne vil holde for dig selv, for du ved ikke, hvad data kan bruges til. For 10 år siden havde ingen fantasi til at forestille sig alt det, som data bruges til i dag. Mange mennesker er blevet mere opmærksomme på det og taler om vigtigheden af at sikre sit privatliv.

Privatliv handler om at beskytte det enkelte menneske og at undgå misbrug af magt. Det handler også om at sikre tilliden og at passe på vores demokratiske samfund. En del af privatlivet er at have ret til at kontrollere egne ting. Det kan fx være din mobiltelefon, din cykel og oplysninger om dig. Persondatabeskyttelse er en del af privatlivet. Det handler bl.a. om, hvornår det er lovligt at dine personlige oplysninger bruges, og at du kan stille krav til, at dine oplysninger beskyttes.

Når internettet ved så meget om dig og alle andre, så kan man også finde ud af at påvirke vores valg. Det kan både dreje sig om valget af de røde sko, som du ikke vidste, at du manglede, og det kan være valg af medlemmer til Folketinget. På den måde kan vores ret til at træffe frie valg blive noget, vi kun kan drømme om.

Nye regler om persondata

Du kender sikker til lovgivning om acceptabel adfærd i andre sammenhænge. Du må ikke slå andre. Du må ikke stjæle. Cyklister skal køre på cykelstien og have lygter på, når det er mørkt osv. Lovgivningen går hånd i hånd med etik og moral og handler om de værdier, som samfundet synes er vigtige.

Når det gælder adfærd på digitale medier, internettet og apps, så skal vi også bruge vores etik og moral. Det er især vigtigt, fordi ting kan lade sig gøre i den digitale verden, som ikke kan ske i den fysiske verden. Ved hjælp af cookies (små programmer, der lagres på din enhed) kan en webshop følge med dig rundt til evig tid. Det ville den fysiske bager ikke kunne, selvom hun prøver i den lille film ['Hvis din bagerjomfru var en app'](#), som Forbrugerrådet TÆNK har lavet.

I maj 2018 kom der nye regler om personoplysninger. Det skete med Persondataforordningen (også kaldet GDPR for General Data Protection Regulation), som gælder for hele EU. Reglerne skal sikre, at dine personoplysninger beskyttes, og det er den mest omfattende lovgivning om databeskyttelse i verden. Der er store forpligtelser for fx virksomheder i forhold til loven og mange rettigheder for dig.

Det hjælper ikke at læne sig tilbage og tro, at loven klarer det hele for os. Vi er nødt til at tage ansvar for vores eget digitale liv og være opmærksom på, hvad der sker med vores data. Vi har krav på, at vores personlige oplysninger bliver beskyttet mod hacking og misbrug. Vi har også ret til at holde kontrol med, at fx tjenester og services passer på vores oplysninger. Hvis ikke de gør det, har vi ret til at kræve det af dem.

Du har rettigheder – brug dem

Dine personlige oplysninger er en vare, som andre gerne vil have fat i. Derfor skal du sørge for at kende dine rettigheder og stille kritiske spørgsmål. Lad være med at acceptere alt muligt, bare fordi det ser ud til at være en fed app – og alle de andre bruger den. Du skal bruge de rettigheder, som reglerne giver dig.